

Державний борг: просто про складне

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Питання до обговорення

1

Що таке державний борг та як він формується

2

Які боргові інструменти використовує Уряд для фінансування бюджету

3

Які існують види державних облігацій і в чому їх особливості

4

Міфи про державний борг і чим шкідливий фінансовий популізм

5

Яка стратегія з управління державним боргом

6

Що держава робить для зменшення боргового навантаження

Що таке державний борг

Державний борг – загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення

Ст. 2 Бюджетного кодексу України

Державний борг

Запозичення для цілей виконання державного бюджету

Борг центрального Уряду

Гарантований державою борг

Запозичення суб'єктів господарювання під державні гарантії

Борг сектору загальнодержавного управління

Валовий зовнішній борг

Як формується державний борг

Дефіцит бюджету

606
млрд грн

Номінальний розмір дефіцитів
державного бюджету
в 1991-2018 роках

За роки незалежності жодного державного бюджету
не було затверджено з профіцитом

Як формується державний борг

544

млрд грн

Номінальний розмір боргу
для потреб фінансової
стабільності

Як формується державний борг

Невиконання планів державного бюджету

189

млрд
грн

Заплановані та фактичні надходження до державного бюджету від приватизації в 1999-2019 роках

67

млрд
грн

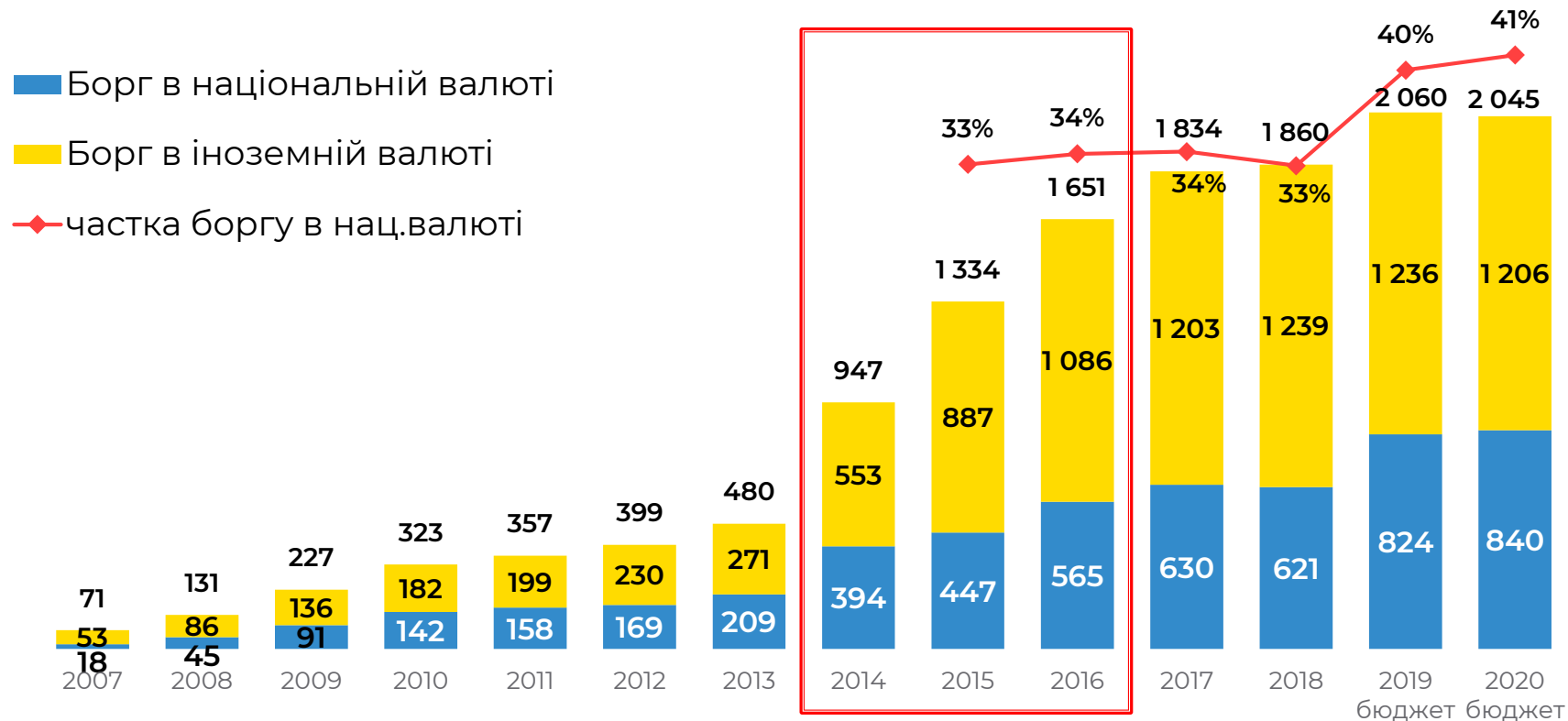
122 млрд
грн

різниці мало бути профінансовано за рахунок запозичень

Як формується державний борг

Вплив девальвації гривні 2014-2016 років

Державний борг (млрд грн)

Девальвація нацвалюти на 1 гривню відносно 1 \$ збільшує розмір боргу в національній валюті на суму близько **40 млрд грн**

Відповідно до показників державного бюджету на 2020 р., частка державного боргу в національній валюті на кінець року очікується на рівні **41%**

Як формується державний борг

Невиконання позичальниками боргових зобов'язань, забезпечених державними гарантіями

2 млрд
дол.
США

Заборгованість суб'єктів господарювання перед державою внаслідок виконання державою гарантійних зобов'язань

Які боргові інструменти використовує Уряд для фінансування бюджету

Кредити МФО: пільгові кредити від Європейського союзу, Міжнародного валютного фонду, Світового банку та ін.

46%*

Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП)

31%

Облігації зовнішньої державної позики (ОЗДП)

19%

Інші кредити, в тому числі міжурядові — **4%**

* частка інструментів у загальному обсязі боргу

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Які існують види державних облігацій і в чому їх особливості

Облігації

ОВДП

За типом погашення

- стандартні – погашення здійснюється в кінці строку обігу
- з достроковим погашенням – можуть бути достроково пред'явлені для погашення
- амортизаційні – погашення здійснюється після 18 місяців їх обігу рівними частинами на дати здійснення купонних платежів

ОЗДП

За терміном обігу

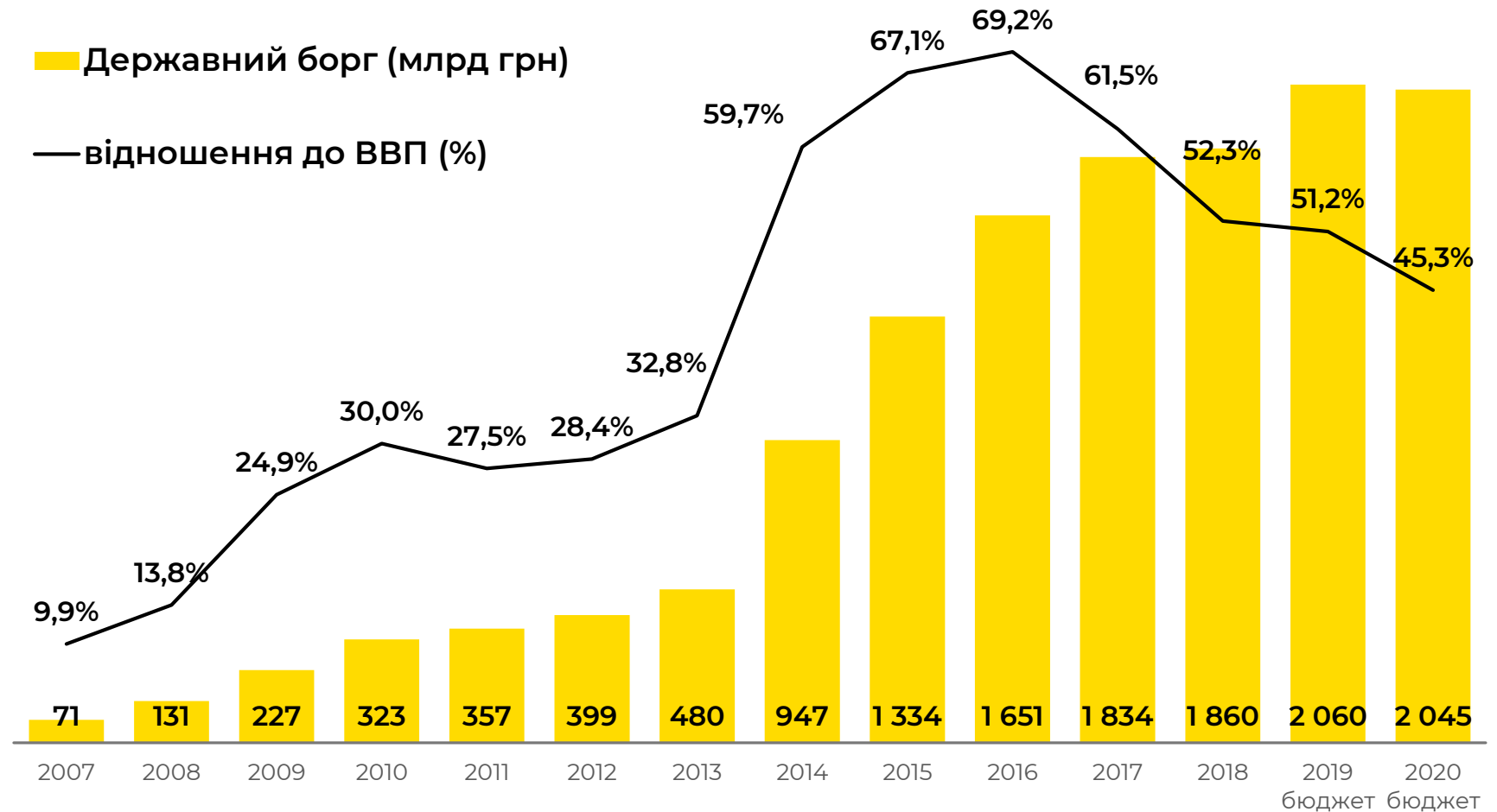
- довгострокові облігації – понад п'ять років
- середньострокові облігації – від одного до п'яти років
- короткострокові облігації – до одного року

Номіновані як в національній так і в іноземній валюті, але випуск здійснюється за межами України (як правило Ірландська фондова біржа)

Міф 1: «Державний борг неконтрольовано зростає»

Граничний розмір державного боргу фіксується законом про державний бюджет на відповідний рік

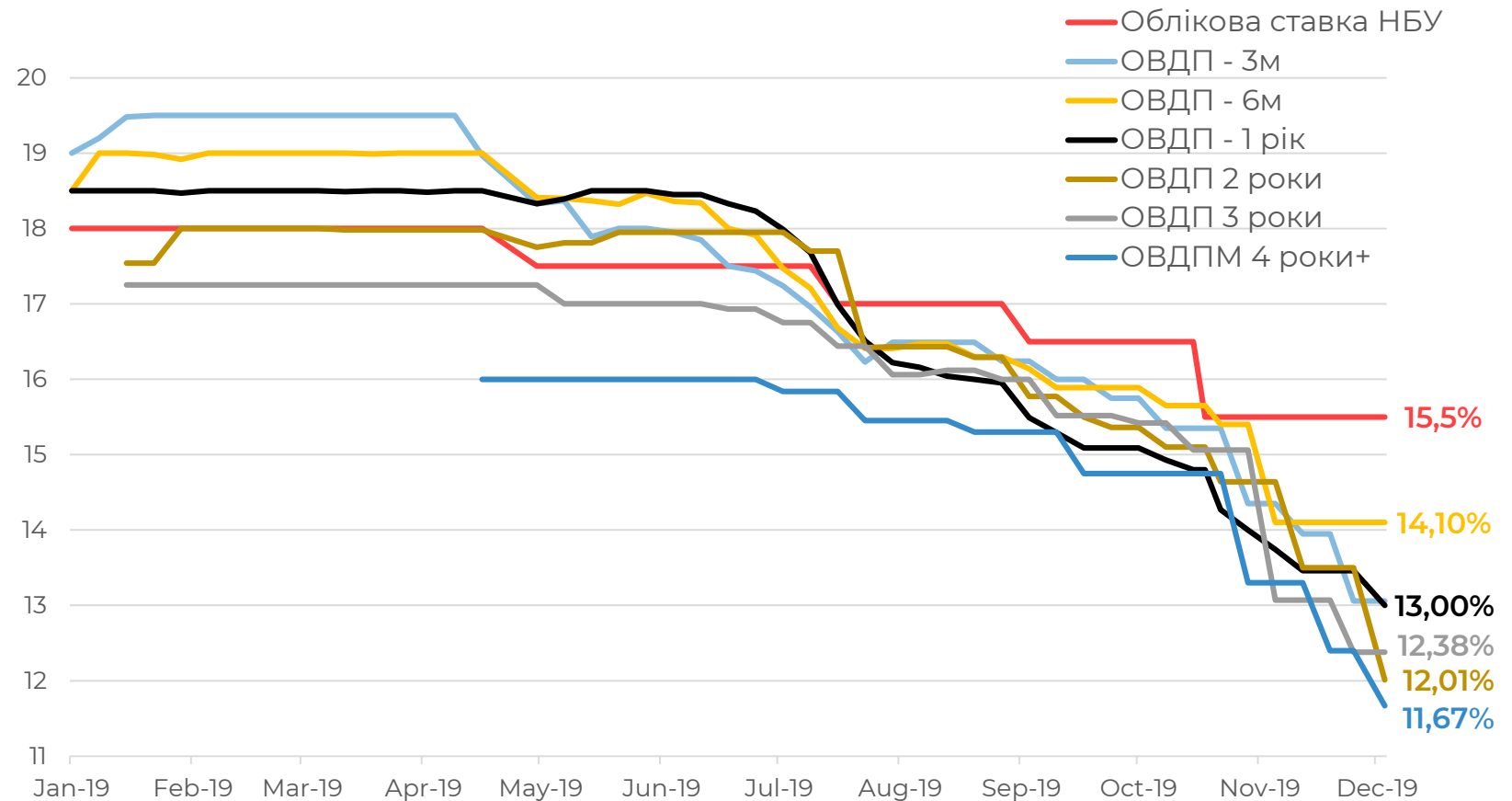

Міф 2: «Ставки, під які держава здійснює запозичення, дуже високі»

Ставка за 3-міс ОВДП була знижена з майже **20%** на початок року до **13,08%**, а ставка за 4-річними паперами знизилась до **11,67%**

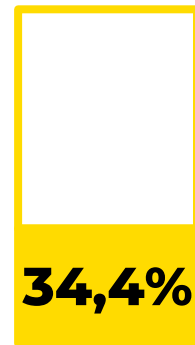
Останні запозичення на внутрішньому ринку у валюті Україна здійснювала під рекордно низькі **3,88%**

Середньозважений рівень доходності за ОВДП, %

Міф 3: «Зростання випуску облігацій номінованих в іноземній валюті»

Завдяки залученню іноземних інвесторів на внутрішній ринок з червня 2019 року відбувається зростання частки державного боргу, номінованого в національній валюті

31.12.2017

31.12.2018

31.12.2019

Частка державного боргу в національній валюті

На кінець 2024 року частка державного боргу в національній валюті має складати не менше 50%

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Міф 4: «Держава формує піраміду»

Державні облигації – найнадійніший фінансовий інструмент в Україні,
повернення коштів за яким **100% гарантований державою**

Випуск
державних
облігацій

Фінансування
державного бюджету
та активізація
іноземних інвестицій

Економічне
зростання

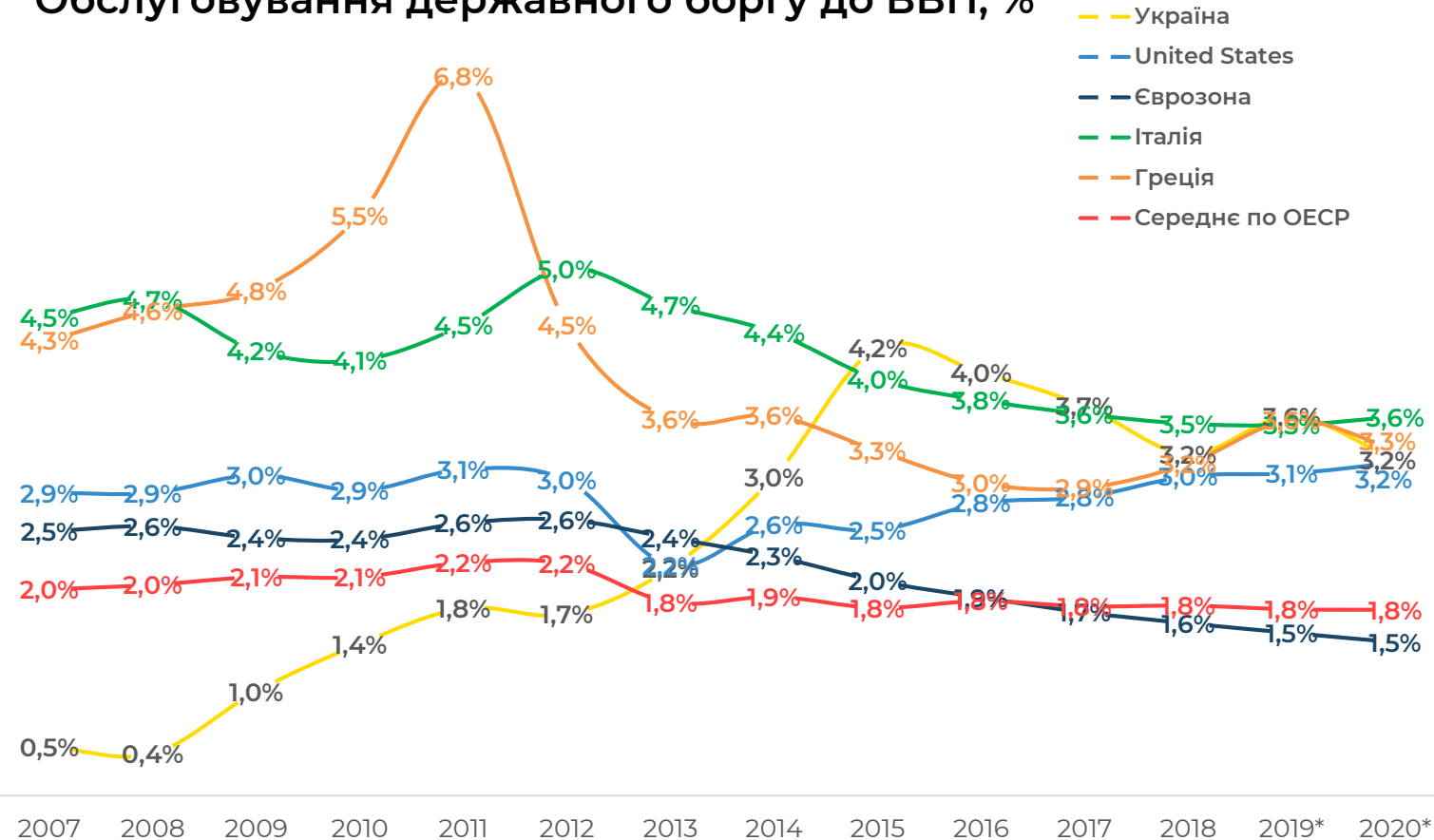

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Міф 5: «Сотні мільярдів гривень витрачаються на обслуговування боргу»

Станом на 1 грудня 2019 року частка видатків з обслуговування державного боргу у загальній сумі видатків склала **11,8%**

Обслуговування державного боргу до ВВП, %

За даними Міністерства фінансів України та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСД)

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

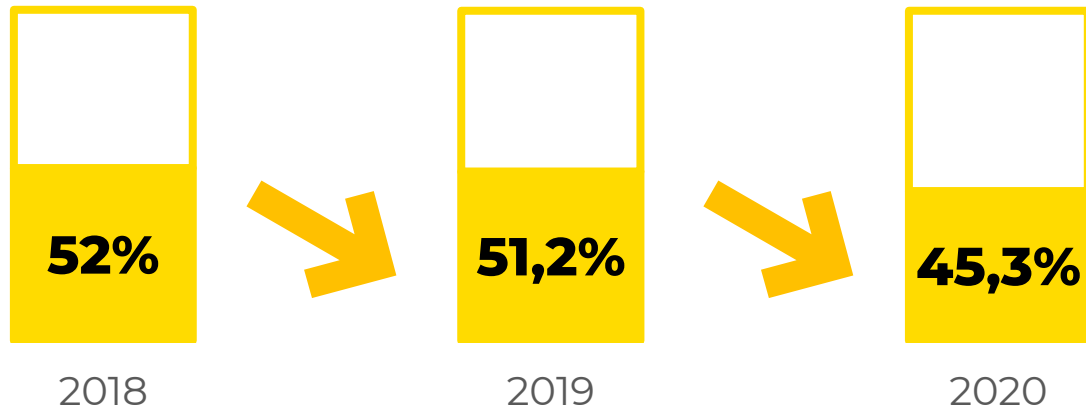
Чим шкідливий фінансовий популізм

Маніпуляції щодо стану державного боку наносять шкоду в першу чергу інтересам України та її громадянам

Стратегія Уряду з управління державним боргом

Зниження державного боргу у % до ВВП

1 Збільшення частки боргу в національній валюті

2 Рівномірний графік погашення боргу

3 Залучення довгострокового пільгового фінансування

4 Розвиток міцних взаємовідносин з інвесторами

Що держава робить для зменшення боргового навантаження

Зниження вартості обслуговування державного боргу

<10% видатків до 2024

Подовження середнього строку до погашення державного боргу

Збільшення гривневої частки державного боргу

>50% на кінець 2024

Збільшення пільгового кредитування від МФО та офіційних кредиторів

Зниження відношення державного боргу до ВВП

<40% на кінець 2024

Поглиблення взаємодії з інвесторами та підвищення відкритості даних

Робота уряду щодо покращення рейтингу України як позичальника

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ